



Cardiòlegs i 'heartbreakers'

Aprofitant refranys i expressions de tota mena, Vicenç Pagès reflexiona sobre conceptes diversos relacionats amb el cor bo i adaptant a la realitat les situacions que s'han anat creant tot al llarg del temps per l'ús verbal.

La característica més notable del cor és que, contràriament al que ocorre amb vísceres com ara els pulmons o l'estòmac, no resulta necessari per a la supervivència de l'ésser humà. Viure sense cor, tanmateix, té uns efectes secundaris apreciables a simple vista: els individus que no posseeixen aquest òrgan són malvats, cruels, insensibles a l'amor i a la pietat. En general, els individus sense cor són detestats pels ciutadans que, per raons diverses, sí que en tenen. En algunes cultures, en canvi, la pèrdua o el trencament del cor no implica una minva de sensibilitat, sinó un estat d'enamorament intens.

Així com hi ha persones sense cor, també n'hi ha que el cor els

ha substituït tots els altres òrgans (són tot cor), fet que té per conseqüència un predomini de la sensibilitat sobre la raó.

Igual com hi ha éssers humans sense cor, es donen casos d'éssers incorporis (les tenebres), inanimats (el bosc, una fruita) o fins i tot entitats abstractes (l'hivern) que posseeixen aquest òrgan. Les conseqüències d'una tal multiplicació cardíaca no han estat encara analitzades a fons per cap investigador.

Una de les funcions menors del cor és d'aspirar i d'impel·lir la sang a través de la xarxa capil·lar. L'actual nivell de coneixement indica que, de tots els òrgans dels éssers humans, el cor és el que combina les pretacions més funcionals i més transcendents:

MUSEU D'ART DE GIRONA



—**És transportable.** Es pot portar a la mà, per exemple, fet que augmenta la sinceritat i la bona fe de l'usuari. Si cal fer servir les mans per treballar o per realitzar alguna altra activitat, també es pot dur el cor a la boca, amb un resultat similar. Quan les circumstàncies fan perillar la integritat d'aquest òrgan, es pot portar dins el puny i aïllar-lo dels perills exteriors. Un refrany popular alerta contra el tràfic il·legal d'òrgans: "Vés amb el cor damunt la mà, però no te'l deixis robar". En algunes regions de parla anglesa s'han donat casos de cardiofàgia, perquè quan un ciutadà d'aquestes contrades es menja el cor, oblida les seves penes a l'instant.

—**És trasplantable.** La possessió d'un cor de lleó, per exemple, brinda a l'usuari valentia i despreniment. El cor de gallina, en canvi, produeix l'efecte contrari. Sembla comprovat que el cor manté les condicions de l'antic portador, com assegura el refrany: "Qui té cor de perdiu tot ho xerra, tot ho diu". L'estadi actual de la medicina permet d'implantar els anomenats cors artificials, que poden ser intracorporis, extracorporis o paracorporis, i que en cap cas no poden acomplir totes les funcions que realitzen els cors naturals. En algunes regions, un canvi de cors produeix instantàniament un intercanvi d'opinions.

—**El cor pot emetre sons intel·ligibles.** És el cas de la persona que afirma que, una determinada

decisió, la hi diu el cor. No és insensat, per tant, de considerar el cor un dictador —en tots els sentits del terme—. La confiança que l'usuari diposita en aquest òrgan prové del fet que és incapaç de mentir: el cor mai no enganya ni traeix. Quan una persona actua malgrat els consells del seu òrgan, es diu que actua a contracor. D'una altra banda, quan el cor parla pot tenir facultats endevindadores.

—**El cor es pot fer servir de caixa forta.** Quan es volen mostrar secrets i intimitats a algú, hom li obre el cor. També es pot obrir el cor per sotmetre'l a una intervenció quirúrgica intracardíaca.

—**El cor és capaç de realitzar moviments autònoms.** Quan l'usuari rep una forta impressió, el cor de vegades fa un salt. L'expressió "seguir amb el cor" suggereix que aquest òrgan pot utilitzar-se també de vehicle de transport. En algunes contrades, el cor és capaç de volar o, si més no, pot tenir ales: quan aquestes ales cauen o s'encongeixen, el propietari perd la força d'esperit. De vegades el cor pren la iniciativa i es mobilitza cap a un determinat objectiu. Llavors l'usuari verbalitza una frase ritual ("se me n'hi va el cor") i pren una de les decisions més importants de la seva vida: o segueix l'òrgan o es queda sense, amb totes les conseqüències que ja hem vist.

—**El cor és l'òrgan encarregat de memoritzar textos.** Saber alguna cosa de cor (*de corazón, par coeur, by heart*) significa que no l'hem apresada amb el cervell, sinó de memòria.

—**Alguns cors poden tenir virtuts intransferibles.** Així, una persona pot veure's amb cor de fer una determinada acció, mentre que una altra, no: aquestes diferències es poden atribuir a les diferències genètiques de cada òrgan. Tenir bon cor o mal cor implica, en tot cas, un seguit de conseqüències ineluctables.

El cor pot ser compost de diversos materials. Les persones que el tenen de pedra, per exemple, són particularment impermeables als sentiments. La diferència en els



Pàgina de l'esquerra: 'Home natge al Monestir de Sant Joan amb motiu del seu onzè centenari' (1987) d'Antoni Tàpies. Pàgina de la dreta: *Jojo do coração* (1998) de Daisy Viola. (Fotos: Museu d'Art de Girona)

materials que componen el cor implica, com és natural, graus de fragilitat diferents. Segons el material de què sigui compost, una pena el pot rosegar. Alguns ciutadans tenen el cor dur, però fins i tot aquests poden tenir un accident: se'ls pot trencar. En determinats casos l'accident pot tenir conseqüències mortals; però hi ha usuaris que sobreviuen amb el cor trencat, partit o travessat. Amb ajuda d'especialistes, és possible de fer el cor fort; d'aquesta manera es produeix un augment de coratge que es podrà reservar per als moments més convenients.

Algunes persones són especialistes a trencar cors (els anomenats *heartbreakers*), i unes altres (conegudes amb el nom de *cardiòlegs*) són especialistes a adobar-los. Ambdues funcions poden coincidir en un mateix individu.

La mida del cor depèn de cada usuari, tot i que en circumstàncies concretes pot créixer o disminuir. Així, davant una emoció intensa el cor creix fins al punt que no cap dins el pit. Aquest fenomen sentimental s'anomena cardiomegàlia, i en algunes zones

és privatiu de les persones amb bons sentiments. En regions de parla francesa, les persones amb el cor gros tendeixen a la tristesa sistemàtica. Quan el cor s'encongeix fins a la mida d'una lletia, l'usuari sent un pànic sense límits.

Curiosament, el cor és també un òrgan procliu al caprici. És per això que, quan algú té la intenció de confeccionar una llista dels desigs més recòndits, n'hi demana: cor què vols, cor què desitges. Si l'òrgan es nega a respondre, la manera més ràpida i eficaç de descobrir-n'hi és practicar un examen de consciència o *heart searching*. Quan es produeix amb ajut de l'energia elèctrica de consciència, s'anomena *electrocardiograma*. Resulta imprescindible, en tot cas, mantenir el cor amb unes mínimes mesures d'higiene: qui té el cor net manté la consciència tranquil·la; ara, qui el té brut pot necessitar una visita urgent al cardiòleg.

El cor és la seu dels sentiments, de les passions, de la voluntat, de la valentia i de la força moral. Fins i tot la funció més prosaica,

XXVII Premis Octubre

Premi d'assaig

JOAN FUSTER

JURAT

Xavier Antich, Antoni Furió, Vicenç Altaió, Josep Gifreu i Isidor Marí

Dotat amb 1.000.000 de pessetes

Premi de narrativa

ANDRÒMINA

JURAT

Màrius Serra, Isabel-Clara Simó, Alfons Cervera, M. Pau Janer i Francesc Sellés

Dotat amb 2.000.000 de pessetes

Premi de poesia

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS

JURAT

David Castillo, Marc Granell, Vicenç Llorca, Francesc Calafat i Manuel Garcia Grau

Dotat amb 500.000 pessetes

Les obres aspirants a qualsevol d'aquests premis hauran de ser presentades en l'Editorial Tres i Quatre (c/ Pérez Bayer, 11. 46002 València) abans del 15 de setembre de 1998.

3i4
Edicions 3i4

la de bombar sang a les artèries aorta i pulmonar, es relaciona amb l'estat d'ànim: quan algú està molt adolorit per causa d'una ferida moral, li sagna el cor. En canvi, el cor batega quan l'usuari està molt emocionat per l'alegria, o per la impaciència, de manera que no és estrany que quan algú deixa de sentir aquests sentiments, el cor li pari de bategar i en alguns casos sobrevingui la mort.

El cor és, en definitiva, l'òrgan més subtil, l'encarregat de governar tots els altres òrgans, inclòs el cervell, reservat a les funcions merament calculatòries: digues-me el cor que tens i et diré com ets.

Derivats més importants de cor. Són els següents:

- acord: convergència de cors;
- concordança: harmonia de dos cors o més;
- coratge: fermesa de cor;
- cordial: que surt del cor, que reconforta el cor;
- discordar: dividir-se uns cors;
- recordar: representar en la ment (de cor).

Malgrat totes les evidències, en èpoques determinades s'han alçat veus que han posat en dubte que el cor sigui res més que un motor bombejador muscular automàtic. És el cas d'Ambrose Bierce, que al final del segle XIX va proposar de substituir el lloc de residència de la força moral:

"Ara se sap que els sentiments i les emocions resideixen a l'estómac, d'on són extretes del menjar per l'acció del suc gàstric. El procés exacte pel qual un bistec es transforma en un sentiment (tendre o no, segons l'edat de l'animal del qual s'ha extret la carn), les successives etapes d'elaboració a través de les quals un sandvitx de caviar es converteix en una imaginació exquisida i reapareix en forma d'agut epigrama, els meravellosos mètodes funcionals que transmuten un ou dur o un briox de crema en contrició religiosa; tot això ha estat pacientment verificat per Monsieur Pasteur."

Vicenç Pagès